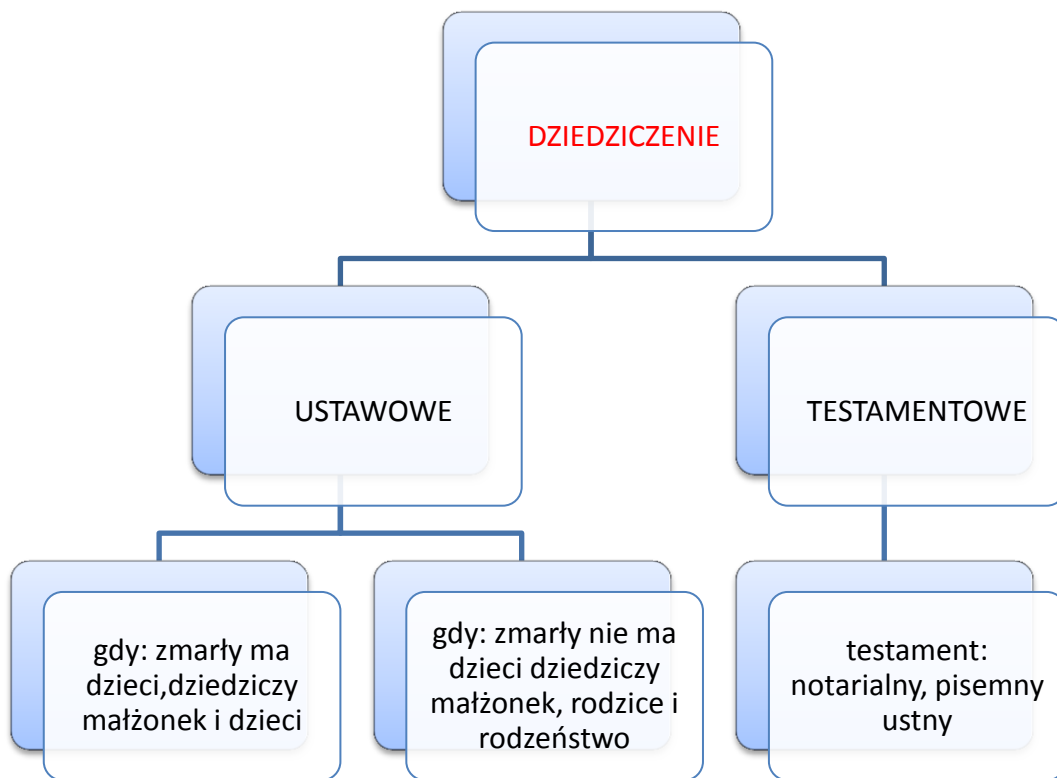

ABC
SPADKI DAROWIZNY TESTAMENTY
2018

NOTATKI

DZIEDZICZENIE USTAWOWE

- w pierwszej kolejności dziedziczą dzieci i małżonek spadkodawcy. Małżonek w 1/4 całości spadku, a dzieci w równych częściach.
- jeśli małżonek spadkodawcy nie żyje, całość majątku w równych częściach przechodzi na dzieci
- jeśli dziecko spadkodawcy nie żyje w chwili otwarcia spadku to część spadku która należała wyżej wymienionej osobie przechodzi na jego dzieci lub na kolejno dalszych zstępnych (kolejni potomkowie tej samej osoby → wnuki prawnuki)
- jeśli zmarły nie miał dzieci to spadek przypada małżonkowi w 1/2 części, a rodzicom w 1/4. Natomiast jeśli spadkodawca nie miał dzieci, ani małżonka to spadek otrzymują rodzice po połowie.
- jeśli jedno z rodziców nie dożyje otwarcia spadku to rodzeństwo dziedziczy udział rodzica, który zmarł w częściach równych.
- jeśli zmarły był samotny spadek dziedziczą jego dziadkowie w częściach równych.
- jeśli nie żyje małżonek spadkodawcy i jego krewni, powołani do dziedziczenia z ustawy, spadek przypada pasierbom (dzieci męża lub żony z poprzedniego małżeństwa)
- jeśli nie ma nikogo z rodziny, kto mógłby przyjąć spadek, przechodzi on na gminę ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy lub Sarb Państwa

DZIECI

WNUKI

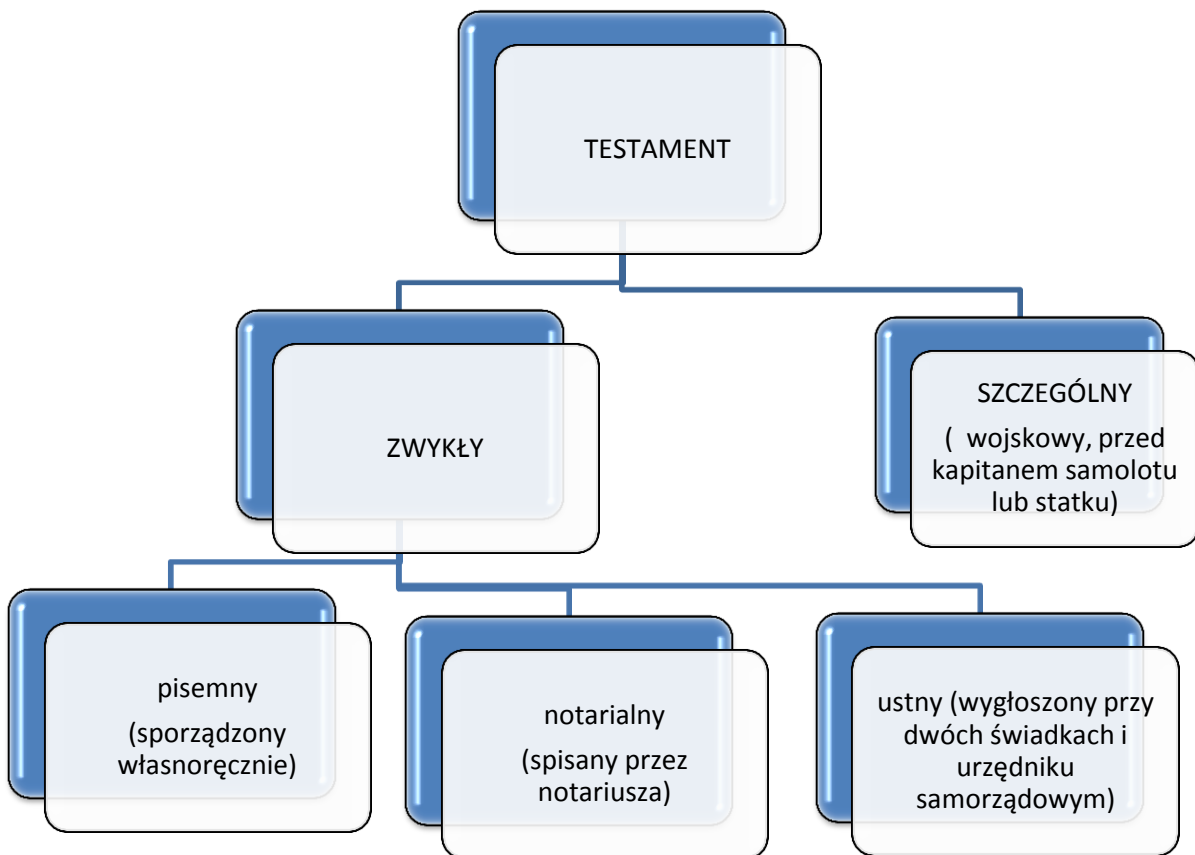
PRAWNUKI

PRAPRAWNUKI itd.

DZIEDZICZENIE TESTAMENTOWE

Ustawową kolejność dziedziczenia może zmienić jedynie testament pozostawiony przez zmarłego. Jest to sposób na to by skutecznie rozporządzić majątkiem na wypadek śmierci. Warunkami niezbędnymi są:

1. Testament może być jedynie wolą jednej osoby, nie można go sporządzić np. z małżonkiem nawet gdy mają wspólny majątek lub pozostają w wspólności majątkowej.
2. Testament może odwołać i sporządzić tylko jedna osoba, która ma pełną zdolność do czynności prawnych (pełnoletnia, nieubezwłasnowolniona)
3. DATA I PODPIS SPADKODAWCY

- **TESTAMENT PISEMNY**

1. Sporządza się go w całości własnoręcznie, nie może być sporządzony na komputerze. Musi zawierać datę i czytelny podpis.

- **TESTAMENT USTNY**

1. To możliwość dla osób, które z względu na stan zdrowia nie są w stanie spisać same swojej ostatniej woli. Niezbędni są świadkowie dwóch oraz urzędnik samorządowy lub urzędnik stanu cywilnego.

- **TESTAMENT NOTARIALNY**

1. Jest spisywany przez notariusza w formie aktu notarialnego. Notariusz spisuje wolę testatora i odczytuje ją głośno. Jeśli się zgadza z wolą testatora to podpisuje się pod nią wraz z notariuszem.

ROZPORZĄDZENIA TESTAMENTOWE

➤ **Powołanie spadkobiercy**

Testator może powołać do całości lub części spadku jedną lub kilka osób. Jeśli nie określił udziału poszczególnego spadkobiercy, to dziedziczą oni w częściach równych. Udziały w spadku zawsze określa się w części ułamkowej, na przykład w 1/2, 1/3 czy 1/4 części, a nie przez odwołanie się do określonych składników majątkowych, na przykład spadkobierca A dziedziczy działkę, spadkobierca B dziedziczy samochód itd. Spadkobiercą może być zarówno osoba fizyczna, jak i osoba prawna, na przykład: fundacja, szkoła wyższa czy spółka. Dla skutecznego powołania spadkobiercy należy unikać również wskazania terminu lub warunku, na przykład takiego: „powołuję do całości spadku syna, pod warunkiem że zawrze związek małżeński z kobietą, z którą żyje w konkubinacie”. Takie postanowienie może spowodować uznanie testamentu za nieważny.

➤ **Podstawienie („rezerwowi spadkobierca”)**

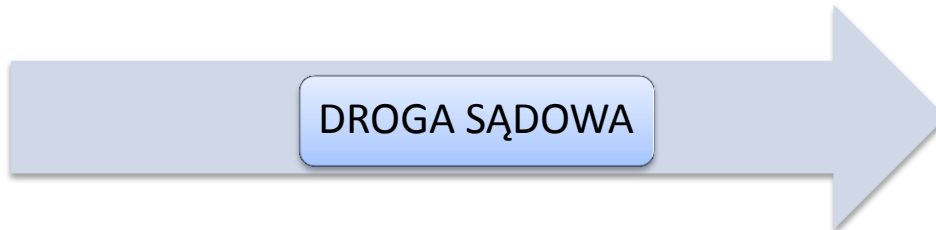
Testator, powołując spadkobiercę, może nadto postanowić, że gdyby ten nie mógł być spadkobiercą (na przykład zmarł wcześniej) lub nie chciał dziedziczyć (na przykład spadek odrzucił), wówczas spadkobiercą rezerwowym ma być inna osoba (podstawienie). Postanawiamy więc w testamencie, że spadkobiercą ma być córka, ale gdyby ona nie mogła lub nie chciała być spadkobiercą, wówczas ma być nim wnuczka. Często podstawienie stosuje się przy testamentach wzajemnych małżonków, bowiem co do zasady można przypuszczać, iż jeden z małżonków umrze wcześniej.

➤ **Zapis**

Spadkodawca może w testamencie zobowiązać spadkobiercę do spełnienia określonego świadczenia majątkowego na rzecz oznaczonej osoby. Zapis polegać może na przykład na zobowiązaniu do przeniesienia własności działki na rzecz innej osoby, wypłaceniu określonej kwoty na cel charytatywny, na rzecz wskazanej fundacji albo na ustanowieniu dla innej osoby służebności mieszkania. Zapis wykonuje się po śmierci testatora, z reguły niezwłocznie po ogłoszeniu testamentu, a roszczenie z tytułu zapisu, czyli uprawnienie żądania jego wykonania przedawnia się z upływem 5 lat od dnia jego wymagalności. W pewnych okolicznościach zapis może być nieskuteczny. Jeżeli bowiem testator przeznaczył tytułem zapisu samochód, który posiadał w chwili spisania testamentu, a następnie go sprzedał i

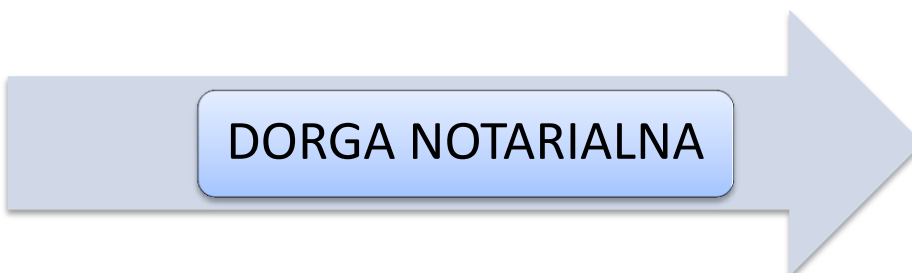
zakupił inny (a testamentu nie zmienił), to nowy samochód nie będzie już objęty zapisem, chyba że co innego wynikać będzie z testamentu. W przeciwieństwie do powołania spadkobiercy zapis może być uczyniony pod warunkiem lub z zastrzeżeniem terminu. Można zatem uzależnić wypłatę określonej kwoty na przykład: od sprzedaży odziedziczonego lokalu w okresie 2 lat od śmierci testatora.

POTWIERDZENIE PRAWA SPADKOBIERCY DO SPADKU

W sądzie rejonowym właściwym do ostatniego miejsca zamieszkania zmarłego trzeba złożyć pisemny wniosek o stwierdzenie nabycia spadku. Wniosek musi zawierać: imię i nazwisko oraz adres spadkodawcy i potencjalnych spadkobierców. Musimy również dołączyć niezbędne załączniki: akty stanu cywilnego osób, które mają przejąć spadek, akt zgonu spadkodawcy i ewentualnie testament. Sąd nawet po kilku miesiącach wezwie nas na rozprawę, a uczestnikami postępowania w sądzie są wnioskodawca i wszystkie osoby które mogą być spadkobiercami usawowymi bądź testamentowi. Gdy sąd ustali wszystkie okoliczności wyda postanowienie o nabyciu spadku. Po uprawomocnieniu postanowienia spadkobierca może otrzymać odpis prawomocnego postanowienia i na jego podstawie rozporządzać majątkiem np, sprzedać dom, który odziedziczył.

! Sąd zapyta nas, czy nie mamy wiedzy o innych spadkobiercach oprócz tych, którzy zostali już wskazani. Składając takie oświadczenie nie możemy kłamać, ponieważ składane jest pod rygorem odpowiedzialności karnej.

W odróżnieniu od postępowania sądowego poświadczenia dziedziczenia może sporządzić każdy notariusz, bez względu na miejsce zamieszkania spadkodawcy. Droga u notariusza będzie lepsza dla prostych spraw spadkowych. Aby załatwić sprawę u notariusza należy:

1. do kancelarii notarialnej muszą przyjść wszystkie osoby które mogą być brane pod uwagę jako spadkobiercy testamentowi i ustawowi
2. między nimi nie może być sporów co do podziału spadku

Wola zawarta w testamencie zawsze znajduje się ponad zapisem ustawowym.

Sąd nie uwzględni testamentu, jeżeli:

- został spisany przez osobę małoletnią lub chorą psychicznie,
- powstał pod wpływem groźby,
- testator był wprowadzony w błąd,
- istnieją zarzuty grafologiczne to znaczy, że spadkodawca nie spisał tego testament własnoręcznie.

Na powołanie się na te zarzuty mamy 3 lata od dnia, gdy dowiedzieliśmy się o przyczynie nieważności, ale nie więcej niż 10 lat od śmierci spadkodawcy.

ZACHOWEK I WYDZIEDZICZENIE

Wiele osób jest przekonanych, że pominięcie w testamencie spadkobiercy ustawowego (na przykład dziecka) powoduje jego wydziedziczenie. Jednak jest inaczej. W

prawie polskim wydziedziczenie nie jest równoznaczne z pominięciem kogoś w testamencie, ale oznacza pozbawienie osoby bliskiej tak zwanego zachowku. Zachówek jest to prawo do pieniężnej rekompensaty od spadkobiercy testamentowego, przysługujące określonym osobom bliskim spadkodawcy, których pominął on w testamencie i nie wyposażył w inny sposób.

Zachówek jest formą ochrony wąskiego kręgu osób bliskich spadkodawcy: zstępnych (dzieci, wnuki, prawnuki itd.), małżonka i rodziców spadkodawcy, którzy byliby powołani do spadku z ustawy, w konkretnej sytuacji. Zachówek nie przysługuje więc innym krewnym, na przykład rodzeństwu, dziadkom czy kuzynom. Jeżeli więc zmarły pozostawia małżonka i dzieci, które byłyby powołane do spadku z ustawy, a oni nie dziedziczą wskutek sporządzenia testamentu (bowiem testator powołał do spadku wyłącznie sasiadkę), wówczas małżonek i dzieci mają prawo do zachowku. Podobnie jest w sytuacji, gdyby zmarły nie miał dzieci i małżonka, a żyją jego rodzice, wówczas są oni uprawnieni do zachowku. Zachówek przysługuje, jeżeli uprawniony nie otrzymał go wcześniej w postaci darowizny od spadkodawcy, bądź w postaci powołania do spadku albo zapisu. Zachówek ma określoną wysokość. W zasadzie jest to 1/2 wartości udziału, który uprawnionemu przypadłby przy dziedziczeniu ustawowym. Jeżeli jednak uprawniony jest trwale niezdolny do pracy albo jest małoletni, zachówek wzrasta do 2/3 wartości udziału.

Przykładowo: spadkobierca mający małżonka i jedno dziecko pełnoletnie ustanawia spadkobiercą wnuka. Wówczas małżonek i dziecko mogą domagać się od wnuka zachowku o wartości po 1/4 części spadku każdy. Roszczenie uprawnionego z tytułu zachowku przedawnia się z upływem trzech lat od ogłoszenia testamentu.

Spadkodawca może dokonać wydziedziczenia tylko w testamencie. Nie wystarczy przy tym jedynie stwierdzić, że kogoś wydziedzicza. Musi wskazać przyczynę takiego wydziedziczenia, spośród tych, które przewiduje kodeks cywilny. Spadkodawca może zatem wydziedziczyć uprawnionego do zachowku, jeżeli:

- wbrew jego woli, uprawniony do zachowku postępuje upornie w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego (na przykład związał się ze środowiskiem przestępczym, jest uzależniony od narkotyków bądź alkoholu itd.), lub
- dopuścił się względem spadkodawcy albo jednej z najbliższych mu osób umyślnego przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności albo rażącej obrazy czci, lub
- upornie nie dopełnia względem spadkodawcy obowiązków rodzinnych (na przykład zerwał wszelkie kontakty, nie wykazuje zainteresowania osobą spadkodawcy i jego potrzebami – brak opieki w chorobie, zniedołężnieniu itp.)

Spadkodawca, dokonując wydziedziczenia, nie musi – podając w testamencie przyczyny tego rozrządzenia – powtarzać słów ustawy. Wystarczy, że przyczyna wydziedziczenia zostanie określona opisowo, ale na tyle precyzyjnie, żeby można było przypisać jej zaistnienie przynajmniej jednej ze wskazanych wyżej okoliczności ustawowych.

SPADEK

Spadek utożsamia się z otrzymaniem jakiegoś majątku, mówiąc: „dostałem spadek”, myślimy zatem wyłącznie o przysporzeniu majątkowym, o powiększeniu stanu posiadania. Tak jednak być nie musi. Spadek – to w zasadzie wszelkie prawa i obowiązki o charakterze majątkowym, które należą do spadkodawcy w chwili jego śmierci. Mimo majątkowego charakteru nie należą jednak do spadku prawa i obowiązki zmarłego ściśle związane z jego osobą, jak również prawa, które z chwilą śmierci przechodzą na oznaczone osoby niezależnie od tego, czy są one spadkobiercami.

Do spadku należą natomiast przykładowo: własność i współwłasność rzeczy, użytkowanie wieczyste, środki na rachunkach bankowych (nieobjęte dyspozycją na wypadek śmierci – w ograniczonej wysokości). Do spadku należą także: prawo pierwokupu lub odkupu, autorskie prawa majątkowe. Powyższe przykłady stanowią „aktywa” spadku. Oprócz nich jednak spadek obejmuje również „pasywa”, czyli długi spadkowe. To przede wszystkim zobowiązania (do zwrotu zaciągniętych kredytów i pożyczek lub pobranych zaliczek albo niezrealizowane wypłaty zasądzonych od spadkodawcy odszkodowań).

Do długów spadkowych należy także koszty ostatniej choroby i pogrzebu spadkodawcy w zakresie, w jakim pogrzeb ten odpowiada zwyczajom środowiska, a nadto koszty postępowania spadkowego bądź notarialnego poświadczenia dziedziczenia.

PRZYJĘCIE SPADKU

Spadkobierca może przyjąć spadek **wprost** lub **z dobrodziejstwem inwentarza**. Proste przyjęcie spadku oznacza, że spadkobierca przyjmuje spadek bez ograniczenia

odpowiedzialności za długi spadkowe. Odpowiada za te długi całym swoim majątkiem. Spadkobierca może jednak spadek przyjąć „z ustawy” czyli z ograniczeniem odpowiedzialności za długi spadkowe. To tzn. przyjęcie spadku z dobrodziejstwem inwentarza. Spadkobierca, który spadek przyjął z dobrodziejstwem inwentarza, także ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe całym swoim majątkiem, ale wysokość tej odpowiedzialności ograniczona jest do wysokości aktywów spadku.

W sytuacji, gdy spadkobierca w okresie 6 miesięcy nie złoży żadnego oświadczenia, jest to równoznaczne z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza.

ODRZUCENIE SPADKU

Złożenie przez spadkobiercę oświadczenia o odrzuceniu spadku oznacza, że nie chce on być spadkobiercą i zostaje wyłączony od dziedziczenia, tak jakby nie dożył otwarcia spadku. Prowadzi to do wejścia w jego miejsce kolejnych osób, i tak na przykład: syn odrzuca spadek po ojcu – spadkobiercami stają się wnuki; jeśli one także odrzucają spadek – spadek przejdzie na prawnuki, itd. Jeśli nie ma zstępnych w linii prostej, do spadku dochodzą rodzice i krewni w linii bocznej.

Skarb Państwa i gmina nie mogą odrzucić spadku, który im przypadł z mocy ustawy, ale dziedziczą z dobrodziejstwem inwentarza. Jeżeli spadkobierca powołany jest do spadku zarówno z testamentu, jak i z ustawy może odrzucić spadek jako spadkobierca testamentowy, a przyjąć jako ustawowy.

ZRZECZENIE SIĘ DZIEDZICZENIA

Od odrzucenia spadku, które jest czynnością prawną jednostronną, dokonywaną tylko po śmierci spadkodawcy, należy odróżnić zrzeczenie się dziedziczenia, które jest umową, zawieraną przez przyszłego spadkodawcę z przyszłym spadkobiercą, na przykład rodzic z dzieckiem, które zostało już przez niego wyposażone. Umowę tę można zawrzeć jedynie za życia przyszłego spadkodawcy i jedynie w formie aktu notarialnego. Skutkiem zrzeczenia się dziedziczenia jest wyłączenie zrzekającego się – a także, o ile nic innego nie postanowiono w umowie, jego zstępnych (dzieci, wnuki) – od dziedziczenia, tak jakby nie dożył on otwarcia spadku

PRZYKŁADOWE TESTAMENTY

Przykład 1.

Olsztyn , 22 sierpnia 2015 roku

Testament

Ja, Jan Kowalski, urodzony 1 stycznia 1970 roku w Warszawie, do spadku po mnie powołuję w równych częściach: mojego syna Michała Kowalskiego i moją wnuczkę Grażynę Nowak.

Jan Kowalski

Przykład 2.

Olsztyn, 22 sierpnia 2018 roku

Testament

Ja, Jan Kowalski, urodzony 1 stycznia 1972 roku w Warszawie, na wypadek mojej śmierci mój majątek przekazuje Annie Kowalskiej urodzonej 12 lipca 1991 roku w Warszawie, która ma otrzymać 1/2 część. Pozostałą połowę w równych częściach mają otrzymać: moja żona Lucyna Kowalska i mój wnuk Jarosław Kaczorowski.

Jan Kowalski

Przykład 3.

Warszawa, 22 sierpnia 2014 roku

Testament

Ja, Jan Nowak, urodzony 1 stycznia 1970 roku w Warszawie, do spadku po mnie powołuję w równych częściach: mojego syna Michała Nowaka i moją wnuczkę Grażynę Nowak.

Jednocześnie wydziedziczam mojego syna Adama Nowaka gdyż nie utrzymuje on ze mną żadnych kontaktów rodzinnych od ponad dziesięciu lat, nie interesował się mną również w czasie ciężkiej choroby jak również odmówił mi wsparcia w okresie wielomiesięcznego pobytu w szpitalu.

Jan Nowak

Przykład 4.

Olsztyn, 22 sierpnia 2013 roku

Testament

Ja, Jan Kowalski, urodzony 1 stycznia 1970 roku w Warszawie, na wypadek mojej śmierci cały majątek przekazuje w równych częściach dzieciom.

Jednocześnie chciałbym, by mój przyjaciel Łukasz Kossakowski otrzymał jako zapisobiorca mój motocykl Harley-Davidson.

Jan Kowalski

Przykład 5.

Warszawa, 22 sierpnia 2014 roku

Testament

Ja, Jan Kowalski, urodzony 1 stycznia 1970 roku w Warszawie, na wypadek mojej śmierci cały majątek przekazuje moim dzieciom Adamowi i Agnieszce.

Mojemu synowi Adamowi polecam zorganizowanie pogrzebu według obrządku katolickiego i dbanie o mój grób. Córce Agnieszce polecam opiekę na matką w razie jej choroby.

Jan Kowalski

DZIAŁ SPADKU

Kiedy spadkobiercy uzyskają już potwierdzenie swoich praw do spadku, powinni podzielić się majątkiem spadkowym. W tym celu zawierają umowę o dział spadku. Najbezpieczniej zrobić to u notariusza. Trzeba pamiętać, że jeżeli w skład spadku wchodzi nieruchomości, prawo użytkowania wieczystego gruntu lub spółdzielcze własnościowe prawa do lokali, to umowa o dział spadku musi być pod rygorem nieważności zawarta w formie aktu notarialnego.

DAROWIZNA

Darowizna to rodzaj umowy w której darczyńca zobowiązuje się przekazać nieodpłatnie przekazać część swojego majątku na obdarowanego. Oświadczenie darczyńcy powinno być złożone w formie aktu notarialnego, jednak jeżeli forma ta nie zostanie dochowana, ale darowizna zostanie wykonana (darczyńca przekaze rzecz obdarowanemu) oświadczenie jest ważne.

Umowa darowizny może zawierać polecenia, które dzielimy na:

- Zwykłe - czyli takie, która ma na względzie interes obdarowanego (np. darowanie pieniędzy, aby obdarowany kupił sobie samochód), polecenie takie nie wiąże obdarowanego
- Kwalifikowane - mające na względzie interes darczyńcy lub osoby trzeciej (np. obdarowany ma nagrobek darczyńcy po jego śmierci), takie polecenie wiąże obdarowanego.

Ponadto, po śmierci darczyńcy wypełnienia polecenia mogą żądać spadkobiercy darczyńcy! A jeżeli polecenie ma na względzie interes społeczny, to także właściwy organ państwowy może żądać jego wykonania.

ODWOŁANIE DAROWIZY

Przyczyny:

1) rażąca niewdzięczność obdarowanego

- w takiej sytuacji, uprawnieni do odwołania darowizny są:
  - ❖ darczyńca (chyba, że zostanie mu przebaczone)
  - ❖ spadkobiercy darczyńcy- spadkobierca zmarł, roszczenie wynikające z odwołania darowizny wchodzi do spadku- z powołaniem na:

- przyczyny, które mógł ponieść darczyńca, jeżeli w chwili śmierci był on uprawniony do odwołania darowizny

- sytuację, w której obdarowany umyślnie pozbawił życia darczyńcę lub umyślnie wywołał rozstrój zdrowia, którego skutkiem była śmierć darczyńcy

- uprawnienie do odwołania darowizny z tego tytułu wygasa :
  - ❖ w razie przebaczenia obdarowanemu
  - ❖ z upływem 1 roku od dnia, w którym uprawniony dowiedział się o niewdzięczności obdarowanego- to termin zawity! Termin ten dotyczy też spadkobierców darczyńcy, który biegnie od dnia, w którym powzięli oni wiadomość o niewdzięczności obdarowanego.

2) niedostatek darczyńcy

Z tej przyczyny darczyńca może odwołać darowiznę wówczas, gdy pogorszenie się jego sytuacji majątkowej nastąpiło po zawarciu umowy darowizny, a umowa nie została jeszcze wykonana (art. 896). Zmiana stanu majątkowego musi być tego rodzaju, że wykonanie darowizny nie może nastąpić bez uszczerbku dla utrzymania darczyńcy odpowiednio do jego usprawiedliwionych potrzeb, albo dla ciężących na nim ustawowych obowiązków alimentacyjnych.

PODATEK OD SPADKÓW I DAROWIZN

Nabywanie spadku lub darowizny wiąże się z powstaniem obowiązku podatkowego. Jego wysokość jest zależna od stopnia pokrewieństwa darczyńcy z obdarowanym lub spadkobiercy ze spadkodawcą.

	Grupa I	Grupa II	Grupa III
Osoby wchodzące w skład grupy	<ul style="list-style-type: none"> • małżonek, • wstępni, • zstępni, • pasierb, • ojczym, • macocha,	<ul style="list-style-type: none"> • zstępni rodzeństwa, • rodzeństwo rodziców, • zstępni i małżonkowie pasierbów, • małżonkowie rodzeństwa i	<ul style="list-style-type: none"> • pozostali nabywcy

	<ul style="list-style-type: none"> • rodzeństwo, • teściowie, • zięć, • synowa 	rodzeństwo małżonków, <ul style="list-style-type: none"> • małżonkowie rodzeństwa małżonków, • małżonkowie innych zstępnych 	
Kwota wolna	9637 zł	7276 zł	4902 zł
Stawka podatku	do kwoty 10.278 3%	do kwoty 10.278 7%	do kwoty 10.278 12%
	12.278-20.556 308,30 zł i 5% od nadwyżki ponad 10.278 zł	12.278-20.556 719,50 zł i 9% od nadwyżki ponad 10.278 zł	12.278-20.556 1233,40 zł i 16% od nadwyżki ponad 10.278 zł
	Ponad 20.556 822,20 zł i 7% od nadwyżki ponad 20.556 zł	Ponad 20.556 1644,50 zł i 12% od nadwyżki ponad 20.556 zł	Ponad 20.556 2877,90 zł i 20% od nadwyżki ponad 20.556 zł

Od podatku od spadków zwolnione jest nabycie własności rzeczy lub praw majątkowych (np. mieszkanie, pieniądze, akcje) w drodze dziedziczenia przez najbliższych członków rodziny, czyli:

- małżonka,
- zstępnych,
- wstępnych,
- pasierba,
- rodzeństwo,
- ojczyma,
- macochę,

Jeżeli zgłoszą oni ten fakt właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego w terminie 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia sądu stwierdzającego nabycie spadku

Słowniczek

Testator- osoba przekazująca swój majątek w formie testamentu. Człowiek sporządzający testament może podzielić między wybrane przez siebie osoby wyłącznie swój majątek. Nie można sporządzić testamentów wspólnych- na przykład przez małżeństwo. Testatorem może być jedynie osoba mająca pełną zdolność do czynności prawnych. W każdej chwili można odwołać zarówno cały swój testament, jak i jego fragmenty. Przy sporządzaniu ostatniej woli albo jej odwołaniu testator nie może korzystać z usług przedstawiciela- musi to zrobić osobiście.

Testament- oświadczenie, w którym testator rozporządza swoim majątkiem na wypadek śmierci. To jedyny sposób, w jaki można skutecznie wydać dyspozycje o tym, kogo chce obdzielić dorobkiem swojego życia.

Spadek- wszystkie prawa i obowiązki należące do spadkodawcy w momencie jego śmierci, które przechodzą na jego następców prawnych, czyli spadkobierców w drodze dziedziczenia. Do spadku wchodzi wszystkie składniki majątku, wszelkie prawa, ale również wszelkie zobowiązania. Spadek otwiera się z chwilą śmierci spadkodawcy, a spadkobierca nabywa go z chwilą otwarcia spadku. Spadek można przyjąć w sposób prosty, czyli bez ograniczeń odpowiedzialności za dług, bądź z dobrodziejstwem inwentarza, czyli z ograniczenia tej odpowiedzialności. Spadek można też odrzucić.

Zachowek- zabezpieczenie najbliższej rodziny spadkodawcy, czyli niektórych osób, które dziedziczyłyby z ustawy- na wypadek gdyby nie otrzymały przypadającej im części ze spadku, na przykład gdyby testator pominął je w testamencie, a cały majątek przekazał komuś innemu. Dzięki temu taka pominięta osoba może wystąpić do spadkobiercy o zapłatę zachowku to $\frac{2}{3}$ wartości udziału spadkowego, który przypadałby występującej o niego osobie przy dziedziczeniu ustawowym, jeśli jest ona małoletnia lub trwale niezdolna do pracy; w innych przypadkach jest to $\frac{1}{2}$ wartości tego udziału.

Dział spadku- określenie wartości całego odziedziczonego majątku i jego podział między poszczególnych spadkobierców. Wcześniej bowiem osoby dziedziczące pozostawiony przez zmarłego majątek są współwłaścicielami całości spadku. Po dokonaniu działu spadkobiercy stają się właścicielami określonych nieruchomości, samochodów, pieniędzy, praw itd, a spadek przestaje istnieć. Dział spadku następuje po otrzymaniu potwierdzenia nabycia spadku. Działu można dokonać na zasadzie umowy między spadkobiercami, gdy nie ma między nimi żadnego sporu. W przeciwnym wypadku dział spadku może zostać dokonany tylko przez sąd.

Dziedziczenie ustawowe- dziedziczenie zgodne z przepisami ustawy(kodeksu cywilnego). Występuje, gdy zmarły nie zostawił testamentu, gdy testament jest nieważny, jeśli ostatnia wola testatora nie odnosi się do całego pozostawionego majątku lub gdy żadna ze wskazanych przez niego osób nie chce albo nie może być spadkobiercą. Dziedziczenie ustawowe może mieć zastosowanie zarówno do całego spadku, jak i jego części. Prawo szczegółowo opisuje, kto, w jakiej kolejności i w jakiej części dziedziczy pozostawiony majątek.

Zapis testamentowy- zobowiązanie spadkobiercy do spełnienia konkretnego świadczenia majątkowego na rzecz wskazanej osoby.

Polecenie testamentowe- spadkodawca ma możliwość nałożenia na odbarowaną przez siebie osobę(spadkobiercę lub zapisobiorcę) obowiązku konkretnego działania lub zachowania.

Zstępni- kolejni potomkowie tej samej osoby: dzieci, wnuki, prawnuki itd.

Wstępni- to po prostu nasi przodkowie w linii prostej: rodzice, dziadkowie, pradziatkowie itd.

Opracował: Adam Pasik, Aleksandra Pianka